

Espanjan Kansainvälinen Prikaati

Espanjasta tulleissa sisällissotaa koskevissa uutisissa usein on mainittu lojalistien puolella fascistteja vastaan taistelevasta kansainvälisestä prikaatista. Tiedot siitä ovat kuitenkin olleet hyvin väiläisiä. Eräs amerikalainen sanomalehtimies, Louis Fischer, joka on omakohtaisesti ollut seuraamassa taisteluita lojalistien puolella, kirjoittaa The Nation julkaisussa mielenkiintoisen kuvauksen tästä kansainvälisestä joukko-osastosta. Joskin ku-

vaus on laadittu jo vuoden vaihteessa, joten prikaatin kokoonpano sen jälkeen on taisteluissa henkensä menettäneiden ja uusien tulokkaiden johdosta luonnollisesti suuresti muuttunut — samoin kuin muutenkin sisällissodan vaiheet — lienee siitä lukijoillemme siksi paljon mielenkiintoa, että julkaisemme sen tässä lyhennellen suomennettuna. (Suomennos on Tulenkantajat nimisestä Suomen lehdestä.)

KAUTTA vuosisatojen ovat ihmiset jättäneet oman kotinsa taistellakseen vapauden puolesta vierailta mailla. Byron, Lafayette, Kosciusko ja nykyisempinä aikoina John Reed — luettelo on pitkä ja loistava.

Espanjan demokratia on joutunut hyökkäyksen kohteeksi. Se ei ole pyytänyt apua vierasmaalaisilta ystäviltä, mutta tuhannet europalaiset fascistimin vastustajat ovat matkustaneet Espanjaan palvellakseen vapaaehtoisesti tasavaltaa. Noin 60 prosenttia heistä on ranskalaisia ja belgialaisia, pääasiassa tehdastyöläisiä. Heidän joukossaan on myös puolalaisia, saksalaisia, tshekkiläisiä, sveitsiläisiä, unkarilaisia, bulgarialaisia, italialaisia, serbialaisia ja aikaisemmin valkoisten puolella taistelleita venäläisiä maanpakolaisia, jotka täten tahtovat osoittaa muuttaneensa mieltä, mexikolainen tykistöupseeri, New Yorkista kotoisin oleva juutalainen, eräs egyptiläinen, muutamia Algerian arabialaisia, kaksi turkkilaista upseeria. Ja äskettäin on alkanut saapua myöskin brittiläisiä. Naisten värväystä ei kannateta, mutta he auttavat kuitenkin sotilaita missä tarvitaan, joko hoitamalla haavoituneita tai kuorimalla perunoita.

“Kansanvaltaisimmat” hallitukset eivät tavallisesti ole asettaneet esteitä näiden vapaaehtoisten tielle. Olivatpa niiden ulkoasiainministerit Espanjan selkkauksesta mitä mieltä tahansa, eivät ne ole ryhtyneet estämään yksityisen kansalaisen idealismin ilmauksia. Monen näistä vapauden puolesta taistelevista sotilaita on kuitenkin täytyntä hiipiä salaa diktatuurimaiden rajojen poikki ja kulkea monta mailia kipein jaloin ja pennittöminä, alituisesti poliisia piileskellen, ennenkuin pääsivät vieraanvaraisille seuduille.

Kielellisesti tasavallan Kansainvälinen Prikaati on oikea Baabel. Hengeltään se kuitenkin on yh-

tenäisempi kuin ainoakaan nykyaikainen sotaväenosasto. Kenraali Franco on feodaalisen taantumuksellisuuden vertauskuva, välikappale niiden käsissä, jotka ovat pakottaneet miljoonat espanjalaiset elämään kauheassa kurjuudessa. Marssiensa Madridin juoksuhautoihin nämä vapaaehtoiset kuitenkin ajattelevat vähemmän Francoa ja Espanjaa kuin Hitleriä ja Mussolinia ja Europan eri puolilla olevia pikku hitlereitä, mussolineja ja uhkaavaa fascismia. Espanjan kansainvälisen prikaatin jäsenet eivät ole vasta-alkajia taistelussa fascismia vastaan. Sosialisteina, kommunisteina, pasifisteina, radikaaleina ja liberaaleina he ovat taistelleet fascismia vastaan kotimaassaan. “Me olemme vain siirtäneet toimintamme toisaalle”, sanoi minulle eräs intellektuelli ja huomattava prikaatin jäsen, “koko maailman käsitettävän fascistinvastaisen rintaman uhatuimmalle alueelle, sillä jos tämä rintamanosa murtuu, heikontuu rintama kokonaisuudessaankin”.

Saksan, Jugoslavian, Unkarin, Italian ja Puolan emigrantit, jotka eivät voi suoranaisesti taistella kansallisia hallituksiaan vastaan kotimaassaan tekevät sen Espanjassa. Ranskalaisista tuntuu siltä, että he iskevät oman kansanrintamansa puolesta. August Wach, sähkötarvikkeiden kauppias, poistui Saksasta 1933, avasi kaupan eräässä elsassilaisessa kaupungissa ja menestyi hyvin. Lokakuussa hän sulki kauppansa ja kiinnitti sen ovelle lapun, johon oli kirjoitettu: “Lähtenyt epämääräiseksi ajaksi Espanjaan”. Sen jälkeen on kahdeksan miestä samasta kaupungista seurannut hänen esimerkkiään. Nuori saksalainen nimeltä Kroge, jonka mielestä oli turha enää jatkaa maanalaista taistelua Hitleriä vastaan Bremenissä, lähti Montevideoon. Hän palasi Euroopan heti kun Espanjan kansalaissota oli alkanut ja liittyi kansainväliseen

prikaatiin. "Minulle", selitti eräs ranskalainen sosialisti, joka hoiti konekivääriä Madridissa, "tämä on pääasiallisesti harjoitusta eversti de la Rocquen ylhäisjoukkojen varalta".

Määräysten ja komennusten ymmärtämisen helpottamiseksi ulkomaalaiset on jaettu ryhmiin kansallisuuksien mukaan. Niinpä on olemassa ranskalais-belgialainen pataljoona, italialainen pataljoona, balkanilainen komppania j.n.e. Mutta kasarmeissa eri joukot sulautuvat yhteen ja kertovat toisilleen kokemuksistaan, sotilaallisista ja muista.

Kävin Madrigerasissa, eräässä kylässä lähellä Albacetea, jonne italialaiset oli sijoitettu. Suunniteltiin juuri valehyökkäystä erään linnan valloittamiseksi. Kapteeni Galliani, joka viimeksi oli tullut New Yorkista ja johti erästä hyökkäykseen osallistuvaa joukko-osastoa sekä Lukac, unkarilainen kirjailija, joka komensi toista rykmenttiä rintamalla, sattui puheisiin toistensa kanssa ja havaitsivat, että he olivat maailmansodassa taistelleet toisiaan vastaan, Gallinin kuullessa Italian armeijaan ja Lukacin kaksoismonarkian armeijaan. Saksalainen kirjailija Ludvig Renn, joka oli äskettäin päässyt pois erästä Saksan vankilasta, oli myös seurassamme. Hän pakisi ranskalaisen majuri Vidalin kanssa. He olivat olleet silmätysten toistensa kanssa ei-kenenkään-maalla Sommassa. Miehet, jotka aikaisemmin oli kiihoitettu tappamaan toisiaan, on nyt yhteinen asia liittänyt kiinteästi yhteen.

Kaikki eivät ole maailmansodan veteraaneja. Monet ovat saaneet sotilaskoulutuksen Europan eri maitten armeijoissa. Toisten harjoittama urheilu ja toisten itsekuri korvaavat vajanaisuudet heidän sotilaallisessa kasvatuksessaan. Kaikki he ovat taistelleet Espanjassa urheasti. Kuukaudessa he saavuttivat maineen, joka innosti Espanjan tasavaltalaista armeijaa ja pysähdytti kapinallisten etenemisen — vaikka kansainvälinen prikaati onkin lukumäärältään hämmästyttävän vähäinen.

Heidän lukumääränsä on liioiteltu tietämättömyydestä, mutta myös tarkoituksellisesti. Ensimmäinen kansainvälinen rykmentti saapui rintamalle marraskuun alkupuoliskolla 1900 miehen vahvuusena. Toinen rykmentti saapui rintamalle marraskuun 14 päivänä. Se oli vahvuudeltaan 1550 miestä. Tähän päivään saakka ne ovat ainoat ulkomaalaiset joukko-osastot, jotka ovat taistelleet Espanjan demokratian puolesta — 3,450 sotilasta.

Kuitenkin ne ovat vaikuttaneet huomattavasti sotilaalliseen tilanteeseen.

Espanjalaiset ovat urheita ja temperamenttisia, mutta eivät sotaisia. Viimeksi Espanja oli sodassa Napoleonin vastaan noin sata vuotta sitten. 90 prosenttia Espanjan vakinaisesta armeijasta siirtyi Francon ja Molan puolelle, kun he kohottivat kapinallisuuden. Suuri määrä väkeä ilmoittautui sen jälkeen hallituksen miliisijoukkoihin. Mutta he olivat kokemattomia, vailla harjaannusta ja upseereita, tottumattomia kuulien vihellykseen tai katselemaan hyökkävää vihollista.

Tasavallan "muukalaislegioonaa", joka taisteli epäitsekäistä poliittisista syistä eikä saaliin takia, oli alkuaan tarkoitettu iskujoukoksi. Marraskuun 6:nä päivänä kapinalliset kuitenkin olivat saapuneet Madridin porteille. Miliisijoukot pakenivat suinpäin maurilaisten, jotka ovat tulleet maahan "pelastaakseen kristityn Espanjan" sen työläisten, talonpoikain ja intellektuellin vallasta, hyökätessä. Senvuoksi luovuttiin suunnitellusta suuresta, mursertavasta sotaliikkeestä ja kansainvälinen prikaati lähetettiin murtuneelle rintamakohdalle yrittämään pelastaa Madridia. Ja se pelasti Madridin. Ei tietenkään yksin. Takanaan pääkaupungin muutrit hallituksen joukot, jotka saivat apua äskettäin saapuneilta lentokoneilta ja joita ulkomaalaisten tartuttava esimerkki innosti, taistelivat entistä paremmin. Franco kohtasi odottamatonta vastarintaa.

Senjälkeen ovat nämä kaksi kansainvälistä rykmenttiä muuttuneet legendaksi. Ne eivät milloinkaan peräänny. Ne eivät pelkää kuolemaa — ja se on sotilaan paras ominaisuus. Jos ne saavat määräyksen, niin ne noudattavat sitä.

Maurilaiset olivat tunkeutuneet eräseen yliopistokaupunginosassa sijaitsevaan taloon. Heillä oli konekivääreitä ja käsigranaatteja. Unkarilaisten käskettiin hyökätä rakennusta vastaan. Heillä oli vain kiväärit ja pistimet. He hyökkäsivät taloa vastaan ja valtasivat sen. Heitä oli 300 ja heistä kaatui 200. Se oli raskas menetys, mutta voitto innosti tuhansia miehiä.

Eräässä toisessa tilaisuudessa kokeneet kansainvälisen prikaatin miehet pysyivät asemissaan, vaikka kokonaiset miliisiprikaatit peräännyivät jouduttuaan maurilaisten hyvin suunnatun kivääritulen kohteiksi. Silloin espanjalaiset huomasivat, että pakenevista saavat paljon useammat surmansa kuin niistä, jotka pysyvät paikoillaan. Aikaisem-

min miliisijoukot olivat pelänneet pakenevien maurilaisten selkäpuolta. Madridiin tuotiin marokkolais-tikareita, joita oli saatu sotasaaliiksi jonkin menestyksellisen kahakan jälkeen aikaisemmin pelättyjen pohjois-afrikalaisten kanssa.

Espanjalaiset joukko-osastot, jotka olivat lähinnä ulkomaalaisia, oppivat heiltä parempia taistelutapoja. Ne levisivät ryhmästä toiseen. Prikaatit kilvoittelivat keskenään siitä, kuka saisi rintamalla vaarallisimman tehtävän. Ulkomaalaiset jäivät paikkaan, jossa taistelu riehui kiivaimmin. He kieltäytyivät lähtemästä juoksuhaudoista ennenkuin oli ehdottoman varmaa, että asema oli turvattu. He olivat likaisia. He eivät olleet kylpeneet viiteentoista päivään. Yöt he nukkuivat huurteen peittämällä maalla kietoutuneina villapeitteisiin, jotka Ranskan ammattiliitot olivat lahjoittaneet. Mutta he jäivät paikoilleen omasta tahdostaan.

Olin läsnä esikunnan kylmässä ruokailuhuoneessa, jolloin ensimmäisen kansainvälisen rykmentin ja espanjalaisen eversti Gallon välillä sovittiin eräistä seikoista. Komentaja Hans ja esikuntapäällikkö Ludvik Renn tekivät selkoa asiasta. Vihollisen ei pitänyt saada tietää, että heitä vastassa oli uusi joukko-osasto. Miten oli se asia järjestettävä? Maurilaiset ampuivat toisinaan yöllä. Tasavallan espanjalaiset joukko-osastot vastasivat aina tuleen, ulkomaalaiset eivät milloinkaan. He hillitsivät hermonsaa ja ampuivat vasta sitten, jos viholliset todella hyökkäsivät. Gallo sanoi antavansa ankaran määräyksen espanjalaisten joukkojen hyödyttömän ammusten kulutuksen lopettamiseksi.

Käydessäni vierailulla toisen kansainvälisen rykmentin luona se oli toisella juoksuhautilinjalla Madridin pohjoisrintamalla. Espanjalaiset, jotka olivat ensimmäisen linjan juoksuhaudoissa, tunsivat olonsa turvalliseksi, kun ulkomaalaiset olivat heidän takanaan.

Espanjalaiset joukko-osastot ovat ylpeitä saadessaan liittyä kansainväliseen prikaatiin. Heti Madridin rintamalle saavuttuaan ulkomaalaiset joutuivat moneen kuumaan taisteluun ja heidän menetyksensä olivat suunnattomat kahtena ensimmäisenä viikkona. Ensimmäiseen rykmenttiin kuului marraskuun alussa 1900 miestä ja kuukautta myöhemmin heitä oli 1000. Toisessa rykmentissä kaatuneiden ja haavoittuneiden luku oli 750 kolmen viikon taisteluiden jälkeen. Nykyisin on kuol-

leisuus paljon pienempi. Mutta molempia rykmenttejä oli täydennettävä. Alussa liitettiin niihin uusia ulkomaalaisia sotilaita. Mutta se tuotti häitää suunnitellun kolmannen kansainvälisen rykmentin muodostamiselle. Sitäpaitsi pidettiin monelta kannalta — sotilaalliselta, poliittiselta ja moraaliselta — katsottuna suotavana, että espanjalaisia liitettäisiin ulkomaalaisiin joukko-osastoihin. Ylijohto määräsi, että ulkomaalaisten prikaati oli muodostettava kolmesta ulkomaalaisesta ja kahdesta espanjalaisesta pataljoonasta. Espanjalaisten keskuudessa syntyi heti kilpailu asian johdosta. He halusivat kaikki liittyä kansainväliseen prikaatiin. Lopulta kaksi pataljoonaa, joihin kuului sitkeitä ja urhoollisia Asturian kaivostyöläisiä, valittiin liitettäväksi tähän kansainväliseen joukko-osastoon. Toisen rykmentin täydentämistä ei vielä ole suoritettu.

Rintaman takana, kaukana itäisissä provinseissa on noin 3,200 ulkomaalaista lisää ja heitä harjoitetaan, järjestetään ja varustetaan taistelua varten. Tiedot siitä, että Espanjan hallituksen puolella taistelee 60,000 ulkomaalaista, ovat siis tulleesta temmattuja. Ne numerot, jotka lähettiläs Ribbentrop ja Berlinissä ilmestyvä Börsen Zeitung ovat julkaisseet heidän lukumäärästään ovat väärää. Tällä hetkellä kansainväliseen prikaatiin kuuluu kaiken kaikkiaan 3,200 miestä rintaman takana ja 1,800 eloonjäänyttä kahdesta ensimmäisestä rykmentistä. Hallitus aikoo liittää niiden 3,200 ulkomaalaisen joukko-osastoon, joka ei vielä ole lähtenyt Madridin rintamalle, 2,000 kunnollista espanjalaista sotilasta. Se on reservinä myöhempien sotatoimien varalta. Silloin tällöin tulee jatkuvasti monista Euroopan maista lisää vapaaehtoisia.

On tarpectonta sanoa, että ulkomaalaisten ja espanjalaisten välit ovat mitä sydämellisimmät. Albaceton naiset ovat vapaaehtoisesti ottaneet pestäkseen tähän kaupunkiin sijoitetun kansainvälisen joukko-osaston pyykin. Espanjan opetusministeriö on luovuttanut heidän haavoittuneitaan varten koulutalon, jossa on 400 vuodetta. Sama ministeriö on lahjoittanut heille tuhat pulloa konjakkia kylmissä juoksuhaudoissa nautittavaksi ja kirjoitustarpeita, ulkomaalaisia kirjoja, radioita ja gramofoneja kasarmeissa olevia miehiä varten. Valencian lähellä olevat kylät ovat lähettäneet heille appelsiineja, granaattiomenia, riisiä, sipu-

leita ja muita kasviksia — maksutta. Martinez Barrio, Cortesin puhemies ja Albaceten siviilikuvernööri, on aina valmis kuuntelemaan prikaatin toivomuksia ja auttamaan niiden täyttämässä. Pääministeri Largo Cabellero kertoi minulle, että kun hän sai aseita — niitä on vieläkin sängen vähän tasavaltalaisten Espanjassa — niin hän ajatteli ensimmäiseksi kansainvälistä prikaatia. Albaceten rautatietyöläiset rakensivat omasta aloitteestaan suuren panssariauton, sijoittivat siihen konekiväärin ja lahjoittivat sen prikaatille juhlalli-

silla menoilla, joiden aikana sai nähdä leimuvan innostuksen purkauksia.

Istuin kerran parhaillani toisen prikaatin päämajassa rintamalla, kun sisään tuli suutarien ammattiyhdistyksen lähetystö mukanaan sievä kenkäpari ja monta valtavaa nahkakääröä. He olivat saaneet määräyksen, he sanoivat, tehdä mitan mukaan kengät komentajalle ja kenelle vain, joka pyysi sitä heiltä. Eräs lähetystö jäsenistä selitti, että he halusivat tällä tavoin osoittaa veljellisiä tunteitaan ulkomaalaisia kohtaan.

« « «

KAULAVITJA

Kirj. Guy de Maupassant

(Suomennos)

HÄN oli yksi niistä kaunilta viehättäviä tyttöjä, joita aivan kuin sallimuksellisen erehdyksen kautta syntyy virastoapulaisen perheeseen. Hänellä ei ollut myötäjäisiä — ei edes mitään toivoa sellaisista, ei mitään keinoja jonka avulla olisi voinut tulla tunnetuksi, ymmärretyksi, rakastetuksi ja kosituksi, jonkun rikkaan, kuuluisan miehen taholta; siksi hän meni naimisiin pienen virastoapulaisen kanssa, jolla oli toimi yleisessä neuvonantoministeritöissä.

Hän pukeutui hyvin yksinkertaisesti, koska hänellä ei ollut varaa pukeutua hyvin; mutta hän oli yhtä onneton kuin jos hän olisi luisunut paremmasta asemasta, sillä naisten suhteen ei ole luokittelua; kauneus ja viehättävyyssyys kulkevat sukuperintönä, vanhemmalta nuoremalle polvelle. Luonnollinen hienous, aistikkuus, joustava järjen terävyys ovat edellytyksiä, jotka tekevät kansannaisista ylhäissäätyisimpien naisten verolsia.

Hän kärsi alituisesti tunteessaan syntyneensä kaikkia ylellisyyksiä ja nautintoja varten. Hän kärsi asuntonsa köyhyydestä, seinien ränsistyneisyydestä, tuolien kuluneisuudesta ja verhojen rumuudesta. Kaikki nämä, joista toinen hänen asemassaan oleva nainen ei olisi ollut edes tietoinen, kiusasivat ja suututtivat häntä. Nähdessään pienen bretonilaisen talonpoikalsvaimon, joka hoiti hänen talouttaan, hänet valtasi epä-

toivo joka häiritsi ja kiusasi hänen untaankin. Hän ajatteli hiljaisista sivuhalleista, joissa riipui orientaalisia seinäverhoja ja joita valaisivat pitkissä pronssisissa kynttilälajoissa olevat kynttilät — kahdesta suuresta lakeljasta jotka nukkuivat suurissa nojatuoleissa, lämpöä hohtavien uunien raskaan ilman raukaisemina. Hän ajatteli pitkiä, vanhoilla silkeillä vuoratuista salongeista, sievistä huonekaluista, jotka olivat päällystetyt arvaamattoman kallisarvoisilla harvinaisuuksilla, koketimaaisesti sisustetuista oleskelu- ja lepohuoneista, jotka oli tehty iltpäiväkeskusteluja varten parhaiden ystävien kanssa, kuuluisien ja suosittujen miesten kanssa, joita kaikki naiset ihailevat ja joiden huomiota he kaikki tahtovat saada osakseen.

Istuutuessaan illallispyötyään, ympyriäisen pöydän ääreen, jonka päälle oli levitetty kolme päivää käytetty liina, vastapäätä miestä — joka nostaessaan kannen liemiastian päältä sanoi lumottuna, "Ah, hyvää potau-feuta! En tiedä mitään joka olisi sen parempaa," — hän ajatteli hienoista illallisista, kiiltävistä hopealisista pöytäastioista, seinäverhoista joissa oli kuvattuina vanhanajan kuuluisia henkilöitä, joissa mielikuvituksellisesti maalatut linnut lentivät haltijattaren metsässä; hän ajatteli maukkaista, monipuolisista ruokalajeista, joita kannettiin ihmeellisen hienoilla astioilla ja niistä kuiskalluista imarteluista, joita kuunneltiin vai-